

Atis Lejiņš, 2017. gada marta ieskaņā

Marts, 1989: trimdas loma Latvijas neatkarībā un nākotnes uzdevumi

Raksts balstīts uz autora priekšlasījumu par LTF un Zviedriju konferencē Upsalā pērn decembrī, ko par Baltijas tautu frontēm un attiecībām ar Zviedriju rīkoja "Krievijas un Eirāzijas pētniecības centrs" un kur piedalījās arī baltu valodu profesore Baiba Kangere un literatūrzinātniece Eva Eglāja-Kristsone.

Atmiņas... Topošās Latvijas Tautas frontes (LTF) Zviedrijas nodaļas uzdevumā braucu ar prāmi uz Helsinkiem – lai dzelzceļa stacijā sagaidītu LTF vadību. Vēlāk, jau uz perona stāvot un gaidot vilcienu no Ļeņingradas, caur visu manu dvēseli plūst spēcīga enerģija, pārņem dīvainas apjaušmas par to, ka nu taču tikšos ar īstiem revolucionāriem.

Mēs tāles sniegsim, kas mums! Rainis

LATVIEŠU TAUTA!

Saliedējieties ap LTF!
Stipriniet vienprātību!
Dārgie draugi, latviešu strādnieki un strādnieces!
Sveicu Jūs -
Latvijas zemes spēks!

Ar sajūsmu un aizkustinājumu sekoju Rīgas radiopārraidē delegātu runām Tautas Frontes dibināšanas kongresā. Pateicos strādnieku delegātiem, kas atcerējās mani!

Atbalstu Jūsu prasību, ka Tautas Frontes lēmumos strādnieku pārstāvjiem un viņu uzskatiem būtu piešķirama lielāka vēriba. Ceru, ka Tautas Frontes dome šo jautājumu turpmāk nokārtos latviešu strādniekiem pieņemamā veidā. Šobrid latviešu strādnieku interesēs ir cīnīties vienotā frontē par latviešu tautas kopīgiem mērķiem, kādi izteikti Tautas Frontes programmā un rezolūcijās. Atcerieties, ka radikālas vēsturiskas pārmaiņas iespējamas tikai, kad strādniecība un inteliģence sadodas rokurokā!

Valdošā šķira ar savu birokrātisko aparātu centīsies Latviešu Tautas Fronti šķelt, infiltrēt, izprovocēt, apmulķot. Esiet vienoti, disciplinēti un modri!

Dibiniet Tautas Frontes grupas Jūsu darba vietās! Centieties sagatavot savus darbiniekus un pārstāvjus, lai tie prastu un spētu jūs vadīt šīs dienas cīņā!

Pedalieties aktīvi nākamās arodbiedrību vēlēšanās ar saviem kandidātiem un tādējādi pārņemiet šo strādniekiem svarīgo nozari savās rokās!

Turpiniet sekot neatkarības gadu latviešu strādnieku kustības ideāliem!

Biedri! Jūsu atbrīvošana ir jūsu pašu rokās! Tā ir disciplinēti jāizcīna jums uz vietas Latvijā! Mēs ārzemēs solāmies Jūsu centienus darīt zināmus pasaulei.

Uz priekšu disciplinēti vienoti par demokrātiju un strādnieku tiesībām!

Brīvi sveiks!

Brūno Kalniņš
1988. gada 10. oktobris

Cauri apziņai izšaujas viss, ko kādreiz esmu Kalifornijā, vēl students būdams, lasījis par revolūcijas anatomiju. Jau agrāk, vēl Austrālijas periodā, biju kā ideālisma pilns jaunietis izlēmis atbrīvot Latviju – un, uz ASV emigrējot, atmetis savu iepriekšējo inženiera izglītību un pārmeties uz humanitārajām zinātnēm, pētījumiem par revolūciju utt. Un te nu tas bija!

Atcerējos arī vēsturnieka un sociologa Edmunda Vilsona grāmatu "To the Finland Station" – tajā bija stāstīts arī par Ļeņinu, kurš 1917. gadā ar vācu slependienestu gādību devās uz Svēto Pēterburgu taisīt revolūciju un bija sekmīgs. Un te nu ir otrādi – šie "revolūcijas bērni" brauc no Pēterburgas stacijas "Finlandskaja" pie mums. Tikai nu tā ir nevis grāmata, bet realitāte, kurā es piedalos un par kuru vēlāk rakstīs jaunas grāmatas.

Pārņem uztraukums, jo nemaz īsti nezinu, kā viņi izskatās. Redzēti gan, bet tikai padomju Latvijas izdevumos un slepšus iegūtos TV raidījumu ierakstos. Atceros, ka Dainim Īvānam kupls matu ērkulis. Bet pārējos pat nezinu vaigā, un vai maz viņus pazīšu...

Vilciens lēnām ieslīd stacijā, visi pamazām izkāpj, bet neviena pazīstama neredzu. Tad izkāpj paši pēdējie pasažieri, nāk lēni, apdomīgi apkārt skatīdamies. Un es saprotu – tie ir viņi.

Viss ir kārtībā, es vedu viņus uz kuģi – ir jau iepriekš nopirktas biļetes, sametām naudu kopā no topošās nodaļas biedriem. Pēc iestiprināšanās un pāris alus kausiem saņemu visus iekšējos spēkus un uzdrošinos viņiem pajautāt – paklau, jūs esat par pilnīgu Latvijas neatkarību? Jo LTF statūtos teikts, ka ievērojama padomju Latvijas konstitūcija. Un reakcija ir spontāna un tūlītēja – protams, esam par pilnībā brīvu Latviju, ko tu iedomājies! Tikai ir ļoti jāuzmanās, situācija ir sarežģīta, arī reakcionāri neguļ –

visam jānotiek soli pa solim. Tagad vēl nav laiks paziņot, ka esam par LR de facto atjaunošanu. Uzreiz bija mums saskanīgas dvēseles.

Tomēr vēlāk dibināšanas sapulcē (03.03.1989) problēma radās, kā tad dibināt Zviedrijas nodaļu – jo negribējām būt atbalsta grupa, bet pilna lielās LTF daļa. Tikai kā to izdarīt, ja biedri nepiekrīt programmai, kurā minētas Ieņinisma idejas un nav uzsvērtā pilna Latvijas brīvība?

Latvieši Zviedrijā

Brīvā Latvija Nr. 10 (119)

Pirmdien, 1989. gada 13. martā 6

Zviedrijas latvieši meklē kopsoli ar LTF

(g.m.) Latvijas Tautas frontes Zviedrijā (LTFZ) dibināšanas sapulcē š.g. 3. martā Stokholmas Tautas namā piedalījās pāri par 100 latviešu. No Latvijas bija ieradies LTF pr-dīs Dainis Ivāns, LTF valdes pr-dīs Valdis Steins un LTF ārlietu komitejas referents Jānis Jurkāns.

Sapulces vadītājs Juris Rozītis to atklāja ar vārdiem: "Mēs te esam ieradīšies ar daudz un dažādiem politiskiem uzskatiem un ar neapskauzamo uzdevumu tos saliedēt un dibināt vienu organizāciju. Nevienš nezina, kas notiks Latvijas gada vai mēnešu laikā un kādi šodien būtu pareizie lēmumi. Bet, viens mūs vieno un viena atbilde mums jārod — kā visefektīvāk mums atbalstīt latviešus Latvijā viņu cīņā par pašnoteikšanās tiesībām."

Sekoja D.Ivāna apsvēkums. D.Ivāns konstatēja, ka viņš šeit jūtoties kā mājs, jo arī Latvijā pašreiz dibinot LTF grupas un nodaļas. D.Ivāns tālāk teica, ka esot pēdējais laiks trimdai un LTF satikties un spert kopējus soļus. "LTF vairs nelidina mākonos. Ziedu un dziedāšanas revolūcija ir beigusies un LTF ir jāšķir ātri un enerģiski skriet." D.Ivāns nepalīdzēsīm paši sev, tad mums nepalīdzēs arī Dievs". Sekoja "Dievs, svētī Latviju!".

Iniciatoru grupas vārdā Atis Lejiņš teica: "Šajā mūsu tautas jaunajā, jāsaka revolucionārā, situācijā mēs vēlamies tieši un konkrēti atbalstīt LTF tās cīņā glābt latviešu nāciju no bojā ejas un tai atkarot pašlemšanas tiesības." Esot jābeidz domāt "trimdiski" un jāskatās domāt "valstiski". "Neatkarības māju nevar ar burvju mājienu uzcelt — ir jāliek akmens uz akmens." LTF Zviedrijas nodaļa esot nepieciešama konkrētu darbu veikšanai. Kā piemēru jau iesāktajam darbam viņš minēja Zviedrijas valdības ielūgumu pārrunāt ar Bruno Kalniņu palīdzības iespējas Latvijai. "Tas, ka LTF delegācija tiksies ne tikai ar zviedru politisko partiju vadītājiem, bet arī ar arodbiedrībām, tirdzniecības un banku vadītājiem un tiks pieņemti vizīte ārlietu un lauksaimniecības ministrijās — ir ieguvums pats par sevi." A. Lejiņš nobeidza: "Turpināsim iesākt darbu, pierādīsim, ka esam cienīgi braukt uz nākamā Latvijas Tautas frontes kongresu oktobrī — kā delegāti. Strādāsim, bet arī domāsim pirms runājam. Mēs vairs nedzīvojam sappu pasaulē, bet istā dzīvē un mums ir jāskrien, lai panāktu vilcienu, kas atvedīs Latviju atkal Eiropā."

Pēc A. Lejiņa ievada sapulces vadītājs vēlējās akceptu rezolūcijai: "Šī sapulce vēlas dibināt formālu organizāciju, kas aktīvi atbalsta un veicina LTF darbību Latvijā." To pteņēma vienbalsīgi.

Klātesošais LTF valdes pr-dīs V. Steins izskaidroja LTF organizatorisko uzdevi un darbību. Kas attiecoties uz Zviedrijas latviešu vēlēšanos tikt uzņemtiem LTF, V. Steins teica, ka tāda precedenta vēl neesot, bet ka LTF par to varēšot lemt savā nākamā kongresā, šī gada oktobrī. V. Steina ieteikums bija dibināt LTF Zviedrijā.

Sekoja spraigas debates, kurās galveno vietu ieņēma diskusija par LTF statūtiem un jautājumu, vai, dibinot LTF Zviedrijas nodaļu, tā būtu spiesta pārņemt LTF statūtus. Vai nebūtu labāk dibināt LTF atbalsta grupu? Tāda iespēja ir paredzēta LTF statūtos, un, tad tiktu paturētas tiesības prasīt neatkarīgu Latviju. "Trimdas spēks ir tas, ka mēs varam teikt to, ko Latvijā vēl nevar."

Tie, kas vēlējās dibināt LTF nodaļu, teica, ka atbalsta grupa esot kaut kas pasīvs. Nodaļa nozīmējot aktīvu līdzdarbošanos ar iespējām ko ierosināt un balsot. LTF atbalstītājas jau esot visas trimdas organizācijas — vai jādibina vēl viena? Citi ieteica nepārsteigties. Ārzenju latviešu uzņemšana LTF statūtos var piemēnēt ierosinājumu LTF (Latvijā) mainīt statūtus tā, lai tie atbilstu Zviedrijas nodaļas vēlmēm.

Pēc garām debatēm sapulces dalībnieki aizklāti balsoja par iniciatoru grupas izstrādātiem LTFZ statūtiem, kuru pirmie divi punkti skan:

"1. Latvijas Tautas fronte Zviedrijā ir Zviedrijas latviešu sabiedrisks veidojums aktīvam Latvijas Tautas frontes mērķu un pasākumu atbalstam un kontaktu veicināšanai starp Zviedriju un Latviju. LTFZ ir iekļauta LTF ar nodaļas tiesībām.

2. LTFZ ir par brīvas, neatkarīgas, demokrātiskas Latvijas valsts izveidošanu un atzīst LTF statūtus un programmu." Par šiem statūtiem tika nodotas 43 balsis, pret — 45, 10 aturējās.

Pēteris Vasariņš ierosināja Zviedrijas nodaļas statūtu otrajā punktā mainīt "atzīst LTF statūtus un programmu" pret "atzīst LTF mērķus". Šai balsojumā (daži jau sapulci bija atstājuši) šis priekšlikums saņēma 48 "par" un 29 "pret" balsis, 12 aturējās.

Līdz LTF kongresam šī gada oktobrī un LTFZ uzņemšanai LTF nodaļa darbosies ar pagaidu valdi, kuras pr-dīs būs Atis Lejiņš, valdes locekļi Kristīne Čakste un Imants Gross un revīzijas komisijas pr-dīs Pēteris Vasariņš.

Dainis Ivāns Stokholmā

Foto: A. Grinberga

Diemžēl Dainis Ivāns jau nevarēja paņemt mikrofonu un pateikt skaļi to, ko bijām iepriekš runājuši. Tad Rīgā viss jau nākamajā dienā būtu zināms un apdraudētu lielo organizāciju.

Debatēm uguni piešāva arī tas, ka nedēļu agrāk no Latvijas bija atbraucis viens cilvēks, un mēs pēkšņi pie ieejas zviedru arodbiedrību kustības telpās, kur bija paredzēta mūsu sapulce, ieraudzījām stendu, kurā šis cilvēks sēdēja

ar dažiem Stokholmas latviešiem; uz stenda bija uzraksts: "Esiet modri!"

Sapulcē bija klāt ap 60 aktīvāko trimdas latviešu; beidzot pieņēmām kompromisu – nebijām pilnībā iekšā, tomēr mūs uzskatīja par nodaļu, nevis atbalsta grupu, kas deva mums spēku runāt ar Zviedrijas ministrijām un citām iestādēm, jo varējām runāt LTF vārdā.

Latvijas Tautas Frontes vadības Zviedrijas vizītes programma	
Trešdien 1. martā	1500 Bruno Kalniņš 1800 vakariņas pie Imanta Grosa
Ceturtdien 2. martā	1000 Gunārs Stēnars
Piektdien 3. martā	1400 vizīte pie AIC--Stradniecības centra 1700 Jānis Breikšs 1730 LTF Zviedrijas grupas dib. sapulce
Sestdien 4. martā	viesības pie Kronberga?
Svētdien, 5. martā	pilsētas apskate, utt. pēc 1800 vakariņas ar letiņiem
Pirmdien, 6. martā	1800 LTF vadības priekšlasījums Zviedrijas latviešiem Medborgarhuset
Otrdien 7. martā	0930-1130 Vizīte Lauksaimniecības ministrijā LRF un Zemkopības akadēmija 1515 Pjērs Šori, ārlietu min. vietnieks 1600 Daina Ivana priekšlasījums Ārpolitikas institūtā
Trešdien 8. martā	1100 Tikšanās ar Centra partijas ārlietu un aizsardzības nozarēm Pusdienas ar Centra dabas aizsardzības nodaļu 1400 vizīte pie Handelsbanken 1600 tikšanās ar konservatīvās partijas vadītāju Karli Bildtu
Ceturtdien, 9. martā	0900-1400 seminārs ar Zviedrijas eksporta pārvaldi 0900-1000 ar Baltijas nodaļas vadību 1000-1100 ar Zviedrijas uzņēmumu pārstāvjiem 1200-1400 lietišķas pārrunas 1630 Tikšanās ar Folkpartiet vadītāju Bengtu Vesterbergu
Piektdien 10. martā	Norčepinga, ja iespējams

Par Zviedrijas lomu Atmodas atbalstīšanā ir rakstījis Zviedrijas pirmais konsuls Latvijā - Laršs Fredēns (grāmatas izdotas arī latviešu valodā), taču tur ir "baltie plankumi", kurus vēlos aizpildīt. Jo visas LTF prasības tika izpildītas mums grūtā un svarīgā brīdī.

Kāda tad bija LTF vadības misija Zviedrijā, ko viņi vēlējās panākt? Pamatā bija četras galvenās prasības, ko mums arī izdevās izkārtot vizītēs pie

Zviedrijas Ārlietu ministra un politiķiem.

Šīs tikšanās Ārlietu ministrijā turpinājās arī pēc tam, bet pirmā tikšanās LTF vadībai ar Īvānu priekšgalā bija nevis ar ministru, bet ministra vietnieku Pjēru Šorī. Par šo vizīti Īvāns viņam pēc tam no Rīgas uzrakstīja pateicības vēstuli – nevainojamā zviedru valodā (sūtītāja adrese - LTF, Vecpilsētas ielā).

Ar pašu ministru Stēnu Andersonu mēs – Bruno Kalniņš un es - tikāmies 14. martā. Klāt bija arī Tomass Bertelmans, vēlākais Zviedrijas vēstnieks Latvijā, kuram toreiz bija uzdots izstrādāt Zviedrijas ĀM politiku attiecībā uz Baltijas valstīm. Vēlāk viņš man teica, ka izpildījis šo uzdevumu, iesakot atbalstīt Baltijas brīvības centienus.

Minētās četras prasības bija:

- 1) mūsu pārstāvniecība Zviedrijā – finansiāls atbalsts Latvijas informācijas biroja izveidošanai Stokholmā;
- 2) Zviedrijas pārstāvniecība Rīgā;
- 3) apmācība LTF vēlēšanu ekspertiem;
- 4) uzsākt radio raidījumus latviešu valodā no Zviedrijas uz Latviju.

Bruno Kalniņa korespondenci ar Zviedrijas Ārlietu ministru par to, ka nepieciešams atbalstīt Latvijas Tautas fronti, var atrast un izlasīt Latvijas Valsts arhīvā (Kalniņa sekretāre Baiba Vītoļiņa nokopēja šos dokumentus, bet oriģināli savukārt glabājas strādnieku arhīvā Stokholmā).

Kas palicis atmiņā jo spilgti, ir aukstā ziema uz 1990. gadu, kad reiz Bruno Kalniņš man zvana un saka, lai satieku viņu pie Ārlietu ministrijas pils. Gaidu, esmu jau kārtīgi nosalis, kad viņš beidzot piebrauc ar taksīti, mūs sagaida un ievēd kabinetā pie Ārlietu ministra Stēna Andersona. Tas man ir milzu pārdzīvojums, tur jau daudzus simtus gadu strādājuši diplomāti; viss spožs un grezns, kūp vīraki... Pārņem tāda kā bijība.

Runājot Kalniņš sēdēja pretī Andersonam. Vienā brīdī Andersons pēkšņi pieliecas uz priekšu, skatās sarunbiedram tieši acīs un jautā – kas ir šie tautfrontieši, vai viņiem var uzticēties vai varbūt tikai tāda vienas dienas organizācija. Ministrs visu jau zināja, tikai nebija izlēmis – un tāpēc izsaucis Kalniņu, lai saprastu. Bruno tāpat

pieliecas pretī un saka – tie ir latviešu strēlnieku pēcteči. Kad tie sāk soļot – neviens vairs viņus nevar apturēt.

Tagad domāju, ka tieši tas bija izšķirošais brīdis, pēc kura viss notika – bija gan milzīgs finansiālais atbalsts pārstāvniecību izveidošanai, gan vēlēšanu ekspertu apmācība, lai 4. maijā pēc tam mēs pieņemtu Neatkarības deklarāciju. Redz, ko nozīmē politiskās partijas trimdā un personības!

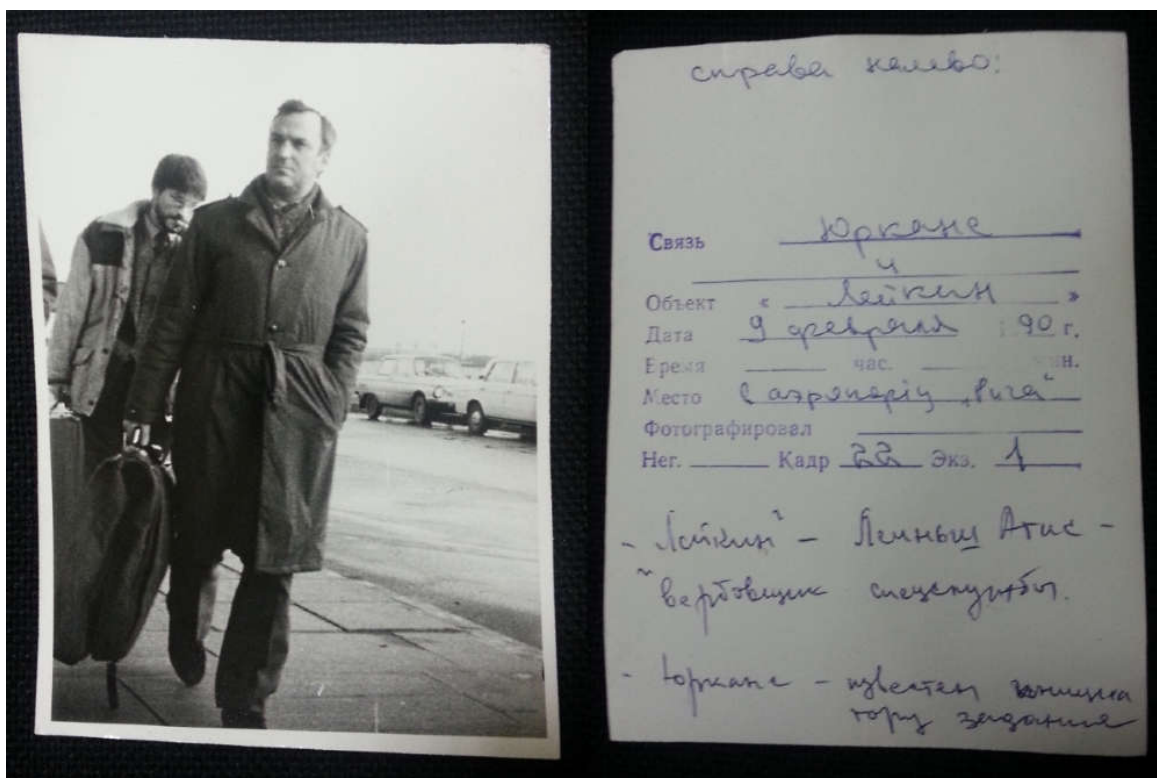
Tas ar Latvijas Tautas fronti mums izdevās – atjaunojām Latvijas neatkarību. Protams, bija savs nenoliedzams nopelns arī LNNK. Labi atceros LTF kongresu Rīgas Kongresu namā, kuru vadīja Škapars un kur izdevās savest kopā tautas masas ar nacionālradikālo "balkonu", tomēr varēja šīs divas kustības saturēt kopā. Diemžēl to pašu nevar teikt par LSDSP – man jāatzīst, ka sociāldemokrātu partija drīz sašķēlās un mēs ar vēl citiem biedriem 1990. gadā izstājāmies, jo sajūtām, ka iekšā darbojas spēki pret LTF. Atkal boļševiku-meņševiku ceļš...

Mums nācās cīnīties arī ar PSKP ietekmi Sociālistiskajā Internacionālē (Socinternē). Toreiz kompartijai gandrīz izdevās panākt, ka visas padomju bloka sociāldemokrātiskās partijas trimdā (tai skaitā Latvijas un Igaunijas) tiek izslēgtas no Sociālistiskās Internacionāles. Tikai Bruno Kalniņa autoritāte mūs paglāba, viņš zvanīja un personīgi runāja ar dažādiem politiķiem. Kalniņa iespaidā par jautājumu šefību uzņēmas Austrijas kādreizējais ārlietu ministrs un kanclers, sociālistu partijas līderis Bruno Kreiskis, un tad izdevās procesu "atrullēt atpakaļ", Latvijas un Igaunijas sociāldemokrātu partijas palika Socinternes sastāvā.

LSDSP piederēju pie grupas, kura jau sākumā atbalstīja atvērtu partijas atjaunošanu, un tad būtu automātiski iestājusies liela daļa LTF biedru, - tāpat, kā dibināja pašu

LTF. Paredzējām, ka citādi nebūs liela biedru skaita un iespējamās provokācijas, biedru šķelšana. Un tā arī notika... LSDSP darbība tika atjaunota Valda Šteina vadībā 1989. gada beigās - gandrīz konspiratīvos apstākļos, un jau nākamajā gadā sašķēlās. Un 90-o sākumā uz Zviedriju brauca divu sociāldemokrātisko partiju pārstāvji. Vēl pēc kāda laika Šteins izveidoja Konservatīvo partiju.

Var smieties vai raudāt, bet laikā, kad īstā čeka mani izsekoja, tanī pašā laikā jaunie LSDSP biedri izsekoja manas gaitas, saukdami par "čecas aģentu"... Partijas pirmais "slepenais sektors" izsekoja manas gaitas Rīgā. Kauns lasīt viņu vēstules no Rīgas uz Stokholmu Bruno Kalniņa arhīvā... Milzīgs "ieguldījums" Latvijas neatkarības atjaunošanā...

Šī vēsture noteikti šobrīd būtu objektīvi jāpēta vēl daudz dziļāk, jo arī šobrīd ir savāda situācija, ka Eiropas Sociāldemokrātu partijā (PES) Latvijas sociāldemokrātus tiecas pārstāvēt prokremliska partija, kura neatzīst Latvijas okupāciju un kurai ir sadarbības līgums ar Putina partiju

Krievijā. Šobrīd "Saskaņa" ir PES asociētais biedrs (pavisam organizācijā ietilpst 33 Eiropas partijas kā pilntiesīgie biedri, tāpat ir 13 asociētie biedri un 12 novērotājpartijas), un nav izslēgts, ka kļūs arī par pilntiesīgu biedru. Pasaules mērogā tas pats attiecas uz Socinterni, kurā "Saskaņa" ir konsultatīvās partijas statusā. Arī tā ir samaksa par kļūmīgajiem lēmumiem LSDSP atjaunošanā 1989. gada beigās.

Vai šo vēsturisko kļūdu šodien var izlabot?

Bez cipras NAV UKVARAS!

BRĪVĪBA

LATVIJAS SOCIĀLDEMOKRATISKĀS
STRĀDNIĒKU PARTIJAS MĒNESRAKSTS
FREEDOM Periodical of the Latvian Social Democratic Party

Nr. 10 (313) STOKHOLMĀ decembris 1980

Austrumeiropas sociālistu ūnijas konference

Austrumeiropas ūnijas delegāti - no kr.: A.Lejiņš, I.Gross, Br.Kalniņš un V.Bernards.

11. un 12.novembrī Sociālistu internacionāles noīrētā lielajā viesnīcā Melia Castilla Madridē pēc diviem gadiem atkal pulcējās visu sociāldemokrātisko eksilpartiju delegāti, kas bija ieradusies kuplā skaitā. Bulgāriju pārstāvēja Milka Krauss no Parīzes un D.Stanenovs no Vīnes, Čehoslovākiju - V.Bernards, kas ir arī Austrumeiropas SU sekretārs, no Londonas, Igauniju - J.Mihkelsons un M.Kurdve. *Latvijai bija lielākā delegācija* - Bruno Kalniņš, Atis Lejiņš, Imants Gross no Stokholmas, Mārtiņš Zandbergs un Aleksandrs Šokovs no Mīnsteres. Lietuvas sociāldemokrātu partija bija deleģējusi J.Vilčinsku no Londonas, Polijas sociālistu partija S.Vonšiku no Londonas un L.Talko no Parīzes, Jugoslaviju pārstāvēja M.Milunovičs un M.Gjurkoveckis, abi no Spānijas, Ukrainu - B. un N. Fedenko no Parīzes, bet Ungāriju - A. Bolčfeldi no Stokholmas.

Ūnijas konferenci atklāja priekšsēdis *Dr. Bruno Kalniņš*, atzīmējot, ka šoreiz konference sanāk nopietnā un svarīgā laikā. Pasauli satrauc padomju iebrukums Afganistānā un Polijas strādnieku streiki, kas guvuši ievērojamus panākumus. Vīpš sirsnīgi apsveica poļu sociālistus ar poļu strādnieku varonīgo uzstāšanos, kas rāda ceļu uz labāku nākotni visām Austrumeiropas un Padomju Savienības tautām.

Plašu informāciju par notikumiem Polijā, kas bija dibināta uz tiešiem sakariem ar Polijas streikotājiem, sniedza S.Vonšiks. Polijas strādnieki tagad guvuši pirmo uzvaru: legālu un no kompartijas neatkarīgu arodbiedrību "Solidaritāte", kas apvieno jau desmit miljonus organizētu strādnieku. Vīpi ies tālāk un centīsies panākt arī politisko partiju legalizāciju. Polijā jau pastāv divas legālas pilsoniskas partijas, bet tās faktiski ir atkarīgas no kompartijas. Tagad šo partiju biedri cenšas nosviest līdzšinējo vadību un pārvērsties par neatkarīgām partijām līdzīgi neatkarīgajām arodbiedrībām. Strādnieki nākotnē prasīs arī brīvu strādnieku par-

(Turp. 11.lpp.)